

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

מערכת
'פרשית'
השבוע'
מאחלת
לקוראים
היקרים ולבני
משפחותיהם
ולכל בית
ישראלי:

שנה טובה,
מבורכת
ומלאה
בבשורה
טובות!

וילך -
יום
כיפור
תשפ"ג
גיליון מס'
606

על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

תמונה: 'מרחם' בבית העלמין, ירושלים. תמונה: רחוק לירושלם רחוק

באופן השלילי של מבחן, אלא איפכא - אבינו מלכנו יודע את סערת-הלב; מכיר את נבכי נפשנו ואת התמורות שחלות. והוא מכיר גם את התשוקה הפנימית העמוקה שלנו להיות טובים יותר. לפתוח מחר דף חדש. הוא מכיר את שבע הנפילות. והקימות. וחוזר חלילה".

בהמצאו

שורות הרישיות ערב יום הסליחה

1.

... עננו, יודע ייצר, עננו!

(מתוך סליחות, תפילות יום-הכיפורים)

אני ואתה עומדים ביום-הכיפורים, יום מירוק העוונות, כבן המתחטא לפני אביו.

אנחנו מדברים אל אבא בענווה נאצלת ומתוך כנות מוחלטת. כנות הנקיה כשמן זית זך.

"יודע ייצר, עננו!", אנחנו מתחננים בשברון-לב. כי אבא אכן יודע מה קורה אצלנו בפנים. הוא יודע את המלחמות התמידיות על 'שמירת העיניים'; הוא יודע היטב את המאבקים הפנימיים תדיר על הכוונה בתפילה. יודע הוא, ומבין לליבנו.

"לבוחן לבבות ביום דין", אמר לי לאחרונה ידידי הרה"ג ר' משה כהן שליט"א במהלך שיח ערני על הימים הקדושים ונשמתם, "לא נאמר

2.

כשאנחנו רואים ילד שלא פותח כמעט גמרא בימי ערב דין, אנחנו יכולים לפנות אליו בשני נוסחים (לא אלו של התפילות).

אנחנו יכולים לומר לו: "יענקי, מה קורה איתך?? ימי דין היום. איפה אתה נמצא? כך אתה חושב לגדול?? גדול-הדור הבא לא ייצא ממך!..."

ואנחנו יכולים 'להיכנס לנעליו' - בחינת 'הינדיק' (מי שרוצה פירוט והרחבה - יכול לפנות, המסגרת מצומצמת) - ולומר לו: "יענקי יקירי. אני מבין שאתה משכים כל בוקר לסליחות, וחסר לך שעות שינה מה שגורם לך עייפות וכבדות, וממילא גם קושי ללמוד

כיאות. אבל בכל-אופן, כדאי לך להתגבר. אלו ימים של הזדמנות-פז להראות להקב"ה שאנחנו רוצים להתקדם ולהתעלות ולפתוח דף חדש".

הנוסח השני, הוא הנוסח של "יודע ייצר, עננו".

אבא מבין אותנו. הוא אתנו בלבטינו ונבכי-נפשנו. הוא מבין את ההתמודדות היומיומיות שאנו חווים.

ומכאן, מתוך עומק-הלב והשתפכות-הנפש, אנחנו פונים אליו שיעזור לנו להיחלץ מה'בוץ'.

שיעזור לנו לשוב אליו באמת ובתמים.

כי הוא ידע ייצרנו.

הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

גרים' (-היום הוא שגורם), אין כאן שום הוכחה על התקדמות מצידו!..."

כמה חבל אם זו הגישה.

חסם 3: המקסימליסטיות שהורסת

יש כאלו שסבורים שאם לא מקיימים את כל המצוות באותה רמה, זה לא שווה כלום.

מעשה שהיה פעם בראש השנה, שסיפר אחד המסובים על שולחנו של רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, על תלמיד חכם פלוני שראה את אחד המתפללים מתרגש ביותר בעת ברכת התקיעות, ואמר לו: "וכי בברכת אשר יצר וכד' הנך גם כן מתעורר כל כך? ומהי עדיפותה של ברכת שופר, הלא חיובם שוה, ולמה זה נרעשת בברכה זו דוקא?".

כשמוע רבי שלמה זלמן את הדבר, נודעזע ואמר בסערת רוח: "היאך מלאו לבו של אותו תלמיד חכם לצנן התעוררותו של אדם בזמן נעלה כזה?". ולא נתקררה דעתו זמן רב ממאורע זה.

ובהודמנות אחרת כאשר שמע רבינו מפי תלמידו הערה דומה, הוכיחו רבינו שאין זה נכון כלל, ובוודאי מדרכי דקדוק ההלכה הוא להיזהר לפעמים בדבר מסוים יותר מבחברו, כפי נטיית והרגשת הלב (עפ"י הליכות שלמה ח"ב פ"ב).

חסם 4: תערובת טוב ברע

לפעמים הטוב והרע כל כך מעורבים זה בזה, שלא קל להבחין בטוב.

הכרתי בחור מתמודד, שלא היה שומר שבת, אך היה צם בכל הצומות. שאלתי אותו מה הפשט בזה, והשיב לי: פשוט מאד, שבת קשה לי לשמור, אבל צומות זה קל לי, אני פשוט לא אוכל וזהו.

באחת השנים, לאחר תשעה באב שחל במוצאי שבת, סיפר לי הבחור הזה כך: בשבת של ערב תשעה באב, הייתי בטבריה, ולקראת סוף השבת, נוכחתי לראות שאין לי שום אוכל לסעודה המפסקת. ובכן, קניתי בעיצומה של השבת שווארמה, ואכלתי את זה לסעודה המפסקת.

ומיד הוסיף ושאל אותי: "נכון אני משוגע שעשיתי את זה? חיללתי שבת בשביל תשעה באב?". אמרתי לו: "אתה לא משוגע, יש כאן גילוי נפלא של קדושה מהנשמה שלך".

שימו לב, לא אמרתי לו שהוא עשה מעשה נכון, אולם הראיתי לו את נקודת האור שהתגלתה מתוך המעשה.

הורים יקרים! הרבה אור הולך להתגלות בימים נוראים הבעל"ט! הכינו עצמכם לראות את האור, לקבל אותו, ולשמוח בו, ונכתב ונחתם כולנו לשנה טובה ומתוקה.

אך האב דחה את דברי ב'סברא': "אין כאן ראייה, שהרי מדובר על ראש השנה, ו'יומא הוא דקא

תלמודא

מושג תלמודי אחד

ענייני השעה:

המריבה על המקום בבית-הכנסת

סוגיית 'גוד או איגוד' מורכבת היא, אולם ניגע בנקודה אחת ממנה, נקודה שהיא בבחינת 'טיפה מן הים' - ים התורה.

בפשטות, הדין של 'גוד או איגוד' עליו נחלקו בגמרא (בבא בתרא יג, ב) עוסק בשני אחין שירשו טרקלין, והאחד רוצה לפרק את השותפות וללכת לדרכו, ברם, אין בחצי ממנו כדי חלוקה, היינו שבשיעור חצוי מאבד המקום את שמו ואין לו את השימוש הראוי לו. דעה אחת בגמרא נוקטת שיכול המעוניין לכפות על השני את החלוקה וזאת על-ידי כך שהלה ירכוש את החצי של השותף בדמים וכדומה.

שאלה מעניינת נוגעת לימים אלו, הימים הנוראים, בהם נהגו לרכוש מקום בבית-הכנסת.

הרשב"א בתשובותיו (חלק א', תשובה תתקנ"ו) מעלה באשר לשאלה אודות שנים שלקחו מקום ישיבה של בית הכנסת בשותפות - כל זמן שאינן רוצין בדין גוד או איגוד היאך עושים: ישתמש בו כל אחד לפי שידומן או יש ביניהם דין חלוקה לזמנים ידועים, וכאותה שאמרו במי שחציו עבד וחציו בן חורין ו"בכור ופשוט שהניח להם אביהם עבד ובהמה טמאה" - "שאני אומר עובד את זה יום אחד ולזה שני ימים". ואם תמצא לומר שיש ביניהם דין חלוקה לזמנים ידועים: יחלקו לימים או לחודשים".

מדברי הרשב"א אני למד ראשית כל שעקרונות הוא סבור שלא כהריטב"א בסוגיה הנזכרת, שכן הריטב"א הדגיש כי דין 'גוד או איגוד' נאמר אך ורק באחין שירשו, אך בשותפים לכתחילה, אין האחד יכול לפרק את השותפות אימתי שיירצה, בכפיה על השני, וזאת משום שעל דעת-כן השתתפו יחד, וזה אומר שלמעשה שניהם בעלים יחד, ולא ייתכן שאחד מהם יעשה צעד חד-צדדי, שהרי מדוע כוחו אלים יותר משותפו. אולם הרי הרשב"א מביא - עקרונות - דין זה גם בשניים שהסכימו מדעתם לחלוק את המקום שרכשו בבית-הכנסת, משמע הדין כן תקף בשני שותפים קלאסיים.

נקודה נוספת שיש לדון כאן (והוא בהתאם למה שהתבוננתי בטור) - הינה: האם הסדר בין שניים על זמנים מסוימים לכל אחד, הרי זה גם בגדר "חלוקה" (היינו שלמשל ביום של פלוני, אסור איסור מוחלט לאלמוני לשבת על המושב, שאין זה שלקו כלל) או שמא השותפות נותרה איתנה אלא שמדובר על 'הסדר פשרה' להתנהלות תקינה ללא ריבים. (ראה עוד בגמרא סנהדרין ו, ב, שפשרה

אל תפחדו מהחמאות..

כמה חסמים גורמים לכך שהורים מתקשים להעריך ההתחזקות בימים הקדושים של נעריהם המתמודדים

הרה"ג רבי יחיאל פליסקין שליט"א

חנן 'שתולים' לנוער

במאמרנו משבוע שעבר הזכרנו כי יש כמה מחסומים שחוסמים אותנו מלהעריך את הטוב הזה של הנערים המתמודדים שמתחזקים - קמעא - בימים הנוראים. נרחיב בזה.

חסם 1: האם הנקודה היהודית קיימת גם אצל חרדים?

יש כאלו שמאמינים ברעיון 'הנקודה היהודית' רק לגבי חילונים, כמו 'ארז מדימונה' שמניח תפילין או 'אורה מקרית שמונה' המדליקה נרות שבת, שזה בוודאי מראה על הנקודה היהודית שבהם, אבל לא לגבי נערים או נערות שנוולו בבית חרדי. כביכול אם הניצוץ היהודי לא הצליח למנוע את התדרדרותם, משמע שהוא לא קיים...

ולכן הבה נשנן לעצמנו את האמת הפשוטה, שהנקודה היהודית חיה ובווערת גם בקרב ילדינו המתמודדים, ואותם מצוות שהם כן מצליחים לקיים, הם ביטויים של אותה נקודה יהודית.

חסם 2: האם המחמאה מגיעה ל'ראש השנה' או לבן שלנו...

מעשה בבחור מתמודד, שחודשים ארוכים לא הלך לבית הכנסת וכמעט שלא התפלל. הוריו היו מלאי ביקורת כלפיו.

והנה הגיע יום ראש השנה, והבחור לבש חליפה וטלית, הלך לבית הכנסת והתפלל במשך כמה שעות. כאשר שמעתי על כך, צהלתי ואמרתי להורים: "תראו איזו התקדמות, הנה האור שבנשמתו בוקע ועולה. נו, תנו לו מחמאה!".

אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת

עקידת נתן-צבי

"אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחול אחד לשני מה הטעם להתפלל ביום כיפור... - הכריז הרב לעיניהם המשתאות של המתפללים

בתאריך ז' בתשרי מציינים את יום ההילולא של הצדיק הירושלמי רבי נח גד ויינטראוב זצ"ל, שהיה ידוע כגאון עצום בתור הנגלה והנסתר, בעולם החסידות נחשב לאחד מגדולי "מעתיקי השמועה" כאשר בספריו מביא דברי תורה ואמרות ששמע מ-500 גדולי ישראל שעם חלקם הגדול היה בקשר. הוציא למעלה ממאה ספרים וקונטרסים בכל מקצועות התורה וביאור מעמיק על חמש המגילות ופרקי דרבי אליעזר.

רבי נח גד היה מגדולי תלמידיו של המקובל רבי חיים שאול דוויק הכהן זצ"ל והוציא בהוראתו את קונטרס "תיקון היסוד". עלה לארץ ישראל בשנת תרפ"ד (1924) מהעיר רדומסק שבפולין, הוא חזה את חורבנה של יהדות פולין והתבטא בעלייתו כי "בארץ ישראל תהיה פליטה".

תושבי שכונת 'נווה שלום' ביפו סיפרו סיפור מרטיט, שנחרט בליבם לנצח, מהתקופה בה התגורר רבי נח גד בתל אביב:

היה זה עת התאספו המתפללים באותה השנה לתפילת 'כל נדרי' בליל יום הכיפורים. שניים מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת היו נתונים בתוך סכסוך ארוך שנים והדבר העיב על אוירת השלום בבית הכנסת. כמידתו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, השקיע רבי נח גד מאמצים רבים לפשר ולהשכיך שלום ביניהם אך ניסיונותיו הרבים עלו בתוהו.

מה שהתחולל באותו ליל יום כיפור, לא שכחו מתפללי בית הכנסת כל חייהם. כאשר התקדש החג הגיעו כולם לבית הכנסת אפופים חרדת קודש עטויים ב'קיסט' הלבן כמלאכים, ביום הקדוש ביותר לעם היהודי. בזה אחר זה הוצאו שלושה ספרי התורה מההיכל, ההתרגשות הייתה בשיאה. גם אלו שלא פוקדים בכל השנה את בית הכנסת הגיעו לקראת התפילה שמרטיטה כל לב יהודי. החזן מכחכה בגרונו ומתכונן, ברטט וביראה להיות קול ומנגינה למילות התפילה שימלאו את חלל בית הכנסת. כ-ל נ-ד-ר-ר-י...

"אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחול אחד לשני מה הטעם להתפלל ביום כיפור..."

לפתע עולה על בימת הקריאה הצדיק רבי נח גד ומכריז בקול נרגש מלא רגש של אהבת ישראל כי הלילה לא ייגשו להתפלל את תפילת כל נדרי עד שאותם יהודים ניצים יתפייסו ביניהם! "אם יהודים לא יכולים להתפייס ביניהם ולמחול אחד לשני, ואין יום הכיפורים מכפר עד שיתפייס עם חברו, אין טעם להתפלל ביום כיפור" הכריז הצדיק רבי נח גד לאזניהם המשתאות של כל באי בית הכנסת.

לא היה אחד שהעז לערער על קביעתו של הצדיק. "היה אפשר לחתוך בסכין את המתח שהשתרר מאז ההכרזה הבלתי צפויה" סיפרו המתפללים. אבל הניצים מסרבים להתפייס. גם הרגע הנשגב הזה לא הצליח לרוקן מליבם את המשקעים ארוכי השנים והמטען הכבד שכל אחד מהם הורגל לשאת על חברו.

וכך חלפה שעה ארוכה בדממה מתוחה לראות כיצד ייפול דבר. לאחר זמן מה ליבו של אחד מהם החל להראות סימני כניעה והתרצותם אולם חבר-יריבו נותר עיקש ואטום כמו לא מתרחש דבר.

חלפה לה יותר משעה שלימה, עציביהם של המתפללים מרוטים ואימת היום

עד שירצה את חבריו. רבי נח-גד וינטראוב זצ"ל

הקדוש אופפת את הכל, ועדיין תפילת כל-נדרי לא מתחילה. כאשר נוכח הסרבן לדעת כי רק בשל עקשנותו מתעכב הציבור כולו, בחר לעזוב את בית הכנסת תוך שהוא מפטיר כי לעולם לא יסלח ליריבו המר והציבור מוזמן להתפלל בלעדיו.

הקהל הקדוש היה בטוח שבכך הגיעה לסיומה סאגת תפילת כל נדרי, אבל הסיפור לא תם, הוא רק התחיל...

הצדיק רבי נח גד אינו חס על כבודו. הוא קם

ממקומו ויוצא במהירות בעקבות אותו יהודי שכבר הספיק לעזוב את מפתן בית הכנסת, והוא קורא לעברו: "אתה יכול לצאת וללכת, אבל דע לך כי אם לא תסכים לסיים היום את המחלוקת, אתה תישא באחריות על כך שיהודים לא יתפללו הלילה את תפילת 'כל נדרי'..."

המילים שיצאו בקול נרגש מן הלב החם והרחום של הצדיק, חדרו כחץ בליבו של אותו יהודי והמיסו אותו כמים. בהחלטה נחושה של רגע, בחר לסוב על עקבותיו לחזור לבית הכנסת ולמחול ליריבו על הכול.

מי יוכל לספור את הדמעות שנשרו באותם רגעים מכל פינות בית הכנסת עיני כולם היו נתונים באותה שעה בפתח בית הכנסת לראות כיצד ייפול דבר. והנה מופיעים בפתח בית הכנסת הרב הצדיק ואתו עמו היהודי הסרבן העיקש. כבר חשבו כי הצדיק ויותר על דרישותיו ועתה ייפתחו בתפילת כל נדרי מבלי שהשלום המיוחל יגיע.

אולם, לנגד עיניהם המשתאות, ניגש היהודי הסרבן הישר למקומו של יריבו המר, ובקול גדול ובדמעות שלישי הכריז לפניו "אני מוחל לך על כל מה שחטאת כנגדי מעולם, אנא מחול לי גם אתה, אחי!"

מי יוכל לספור את הדמעות שנשרו באותם רגעים מכל פינות בית הכנסת. הסליחה ההדדית של צמד הניצים-לשעבר וגיבורי-הכניעה, בהווה הכתה בגלים-גלים של התעוררות והתעלות בכל יהודי הקהילה. רק אז נחה דעתו של הצדיק ונהרה גדולה הייתה שפוכה על פניו. ניכר היה כי בזכות מאמציו לא רק המחיצה שבין אדם לחברו נשברה כאן אלא גם מחיצת החטאים שהפסיקה בין

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את

הגיליון למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל

לכתובת: abyisrael@gmail.com

היצירה הספרותית החדשה של הסופר הצפתי:

איזה סוד יגלו התלמידים בבית-העלמין העתיק בעיירה קוצק?

מזל טוב: יצא לאור הספר

"בוודאי גם שם"

יצירה ספרותית חדשה וייחודית מקולמוס-הנשמה
של הסופר הנודע הרב אברהם ישראל פרידמן.

למעלה מ-70 סיפורי השגחה אישיים
של סגירות-מעגל מפתיעות בסערות החיים,
סיפורי אמונה מרגשים שיותירו אתכם פעורי-פה..

לפרטים על נקודות-המכירה ברחבי הארץ ולרכישה - המו"ל: מכון "בלבבי":

פלא': 050-4116867 דוא"ל: abyisrael@gmail.com

עדיין ניתן לרכוש את הסדרה החינוכית המבוקשת 'דרכו' וכן את הספר 'פרשת דרכים' בליווי אירוסים, בהוצאת המכון

שיחות לילה

שיח יהודי פורה בעבודת ה'

הגלידה

והסליחה..

הרב יעקב לודמיר: ערב יום הכיפורים, זה הזמן שכולם מבקשים סליחה זה מזה.

אז אני רוצה להפתיע אותך שאני הולך לבקש סליחה מהילדים שלי.

אבישי פרי: אני חושב זה קצת מוגזם. מספיק בעידן שלנו המעמד של ההורים נשחק והמושג 'סמכות הורית' (אמתית) שייך ליחיד-סגולה, ואתה רוצה עוד-יותר לסדוק במעמד הזה? לא מתאים שאבא יבקש סליחה מהילד. אולי הפוך..

הרב לודמיר: קודם-כל חשוב לי להדגיש שתמכתי יתדותי על גדולי ישראל. על הסטייפלער מסופר שביקש סליחה מבנו רבי חיים בערב יום כיפור ורק לאחרונה קראתי סיפור בהקשר זה.

ביום מן הימים פגש ראש ישיבת 'תורה אור' הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצוק"ל בבחור שהולך לחנות גלידה הסמוכה לישיבה בעיצומו של שיעור.

משחזר, פנה אליו והחל לדבר איתו דקות ארוכות בלימוד (בתוספות הראשון במסכת 'בבא בתרא') עד שהגלידה נמסה - עם זאת לאחר מכן פנה למקורבו בבקשה כי יילך לחנות המדוברת וירכוש אותו סוג גלידה שרכש טרם לכן.

משהגיע לחדרו של הבחור כדי להגיש לו את הגלידה, פרץ הבחור בבכי מר.. ראש-הישיבה ששמע מכך, אץ לחדרו (בן 90 היה), חיבק ונישק את הבחור וביקש ממנו 'סליחה' -

אבישי פרי: מעניין מה שאתה אומר. אפילו מרגש. גדול שבישראל מבקש 'סליחה' מנער שצעיר ממנו עשרות עשרות בשנים. זה מראה על גדלות מיוחדת.

הרב לודמיר: בהחלט. ואם אתה רוצה סיבות, הרי מי שיש לו טיפטיפה מודעות יודע, שממש לא חסר. לפעמים אולי היינו עייפים וכעסנו על הילד שלא לשם חינוך אלא סתם. לפעמים לא מספיק התייחסנו לילד כשהיה צמא לכך. בקיצור, לא חסרות סיבות. ולכן, אבא אכפתי ואוהב מבקש מהילדים בערב יום-הכיפורים סליחה. זה רק מחבר את הקשר בין ההורה לילד. זו ממש לא חולשה. תשאלו את אלו שהיו פתוחים להביע את רגשותיהם ועשו זאת.